

2. TĒMA 3.–9. JANVĀRIS

NO AUSĪM LĪDZ KĀJĀM

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Sak. 4, 1. Ķēn. 3:9, Mat. 13:44, Sak. 5, 1. Kor. 10:13, Sak. 6:1-19.

ATMIŅAS PANTS:

“Vērīgi lūkojies, kur sper kāju, tad būs droši visi tavi ceļi! Nenovērsies ne pa labi, ne kreisi, sargi savus soļus no ļauna!” (Sak. 4:26, 27)

3inātne ir pierādījusi, ka dzirde ietekmē mūsu gaitu un ka pat līdzsvaru ietekmē tas, cik labi mēs dzirdam. Tātad pamācības vai audzināšana – tas ir, ko mēs dzirdam, – ir noteicošais tam, kā mēs dzīvojam. “Gudrība – galvenais!” teikts Sak. 4:7.

Tomēr nav svarīgi, cik laba ir pamācība, audzēknim ir jāpievērš tai uzmanība. Ar zināmu ironijas devu kāds sens ēģiptiešu skolotājs atzīmēja, ka “zēna auss ir pie viņa muguras. Viņš klausās, kad tiek sists.” (Ēģiptiešu mākslā audzēknis bieži tika attēlots ar lielām ausīm uz muguras.)

Nepietiek tikai zināt par labu un ļaunu. Mums ir jāzina, kā izvēlēties labo, nevis ļauno. Izglītošana gudrībā sastāv no atbilstošu pamācību uzklaušanās, no sekošanas un paklausīšanas tam, ko esam mācījušies, lai mēs beigās neietu nepareizā virzienā.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 10.janvārī!

Klausieties!

Izlasi Sak. 4. nodaļu! Kāda praktiska patiesība šeit ir atrodama, un kā mēs varam to attiecināt uz savu personīgo dzīvi, cenšoties dzīvot uzticībā Dievam?

Klausīšanās iezīmē pirmo soli izglītībā. Ebreji uzskatīja, ka gudrības jeb inteliģences centrs ir izvietots nevis smadzenēs, bet ausīs. Tas nozīmē, ka pirms mēs mēģinām aptvert vai atrisināt problēmu, mums par to ir jādzird. Mums ir nepieciešams klausīties. Kad Sālamans lūdz pēc gudrības, viņš īpaši lūdz pēc "dzirdīgas sirds" (1. Ķēn. 3:9).

Tātad pirmā gudrības darbība ir "klausīties", kas liek domāt, ka gudrība nāk no ārējiem avotiem (šajā gadījumā no vecākiem). Mēs nevaram atklāt gudrību paši. Pašizveidojusies personība Bībeles gudrības izpratnē nav iespējama. Gudrība vispirms ir kaut kas tāds, ko mēs saņemam, nevis kaut kas, ko mēs veidojam paši ar savām spējām vai ko mēs atklājam paši caur savu inteliģenci un saprātu. Spēja "vērīgi lūkot" (ebreju valodā "likt sirdī") ietver sirds līdzdalību. Gudrības meklēšana tad nav tikai auksts, objektīvs pasākums. Sirds, kas ir personības būtība un (pēc ebreju domāšanas) emociju centrs, piedalās gudrības meklēšanā.

Izlasi Mat. 13:44 un Jer. 29:13! Kādu saistību tu vari atrast starp šiem pantiem un gudrības meklēšanu, kā tas ir izteikts Sak. 4. nodaļā? _____

Emocijām ir izšķiroša loma mūsu kā cilvēku pamateksistencē. Tāpēc tās nevajadzētu ignorēt mūsu attiecībās ar Dievu. Kā mēs mācāmies atrast emocijām pareizo vietu un vērtību garīgajā dzīvē? Kā emocijas ir likušas tev rīkoties pareizi (un nepareizi), un ko tu esi iemācījies no šiem piedzīvojumiem?

Sargi savu ģimeni

Ja reiz esam nolēmuši staigāt gudrības ceļus, mums ir jābūt ļoti piesardzīgiem, jo ceļā sastapsim šķēršļus (sk. 1. Pēt. 5:8). Vienas no lielākajām briesmām, ar ko saskaramies, ir saistītas ar mūsu ģimenēm – visdārgāko, visievainojamāko un visintīmāko dzīves sastāvdaļu.

Izlasi Sak. 5. nodaļu! No kādām briesmām mums vajadzētu sargāties? _____

Pirmās briesmas sākas ar mums pašiem; tās ir mūsu pašu vārdos. Mums vajadzētu uzmanīt savas mēles, lai pārlicinātos, ka tas, ko mēs sakām, nenodod nepiemērotu vai sajauktu vēsti. Mūsu lūpām vajadzētu būt saskaņā ar mūsu zināšanām un atspoguļot mūsu garīgos uzskatos.

Otrās briesmas nāk no citas sievietes vai cita vīrieša (lai gan pants runā par briesmām, kas nāk no "svešnieces", teiktais ir jāsaprot vispārīgā nozīmē – kārdināšanas var nākt gan no vīrieša, gan no sievietes), kas iejaucas ģimenē. Abi var kārdināt dzīvesdraugu pārkāpt laulības solījumu. Kurš gan nav redzējis vai piedzīvojis, cik postošs ir šis grēks!

Saskaņā ar šo pantu, vislabākais veids, kā pretoties kārdinājumiem, kas bieži sākas ar valdzinošiem vārdiem, ir klausīties gudrības vārdus. Pievēršot uzmanību inspirētai pamācībai un paklausot tai, mēs visdrīzāk paliksim pievērsti svarīgākajam un tā būsīm pasargāti no laulības pārkāpšanas vai jebkuras citas kārdināšanas, ar ko saskarsimies.

Protams, mums ne tikai vajadzētu izvairīties no laulības pārkāpšanas. Mums ir arī jāizvairās no iešanas uz tādām vietām, kur stāv kārdinātāja (Sak. 5:10). Mums noteikti nevajadzētu tuvoties viņas durvīm (Sak. 5:8).

Visbeidzot, iespējams, vislabākā aizsardzība pret kārdinājumu mīlēt citu sievieti vai vīrieti ir šī: mīli savu dzīvesdraugu, "savu jaunības sievu" (Sak. 5:18). Šo padomu atbalso arī Mācītāja grāmatas autors: "Baudi dzīvi ar sievieti, kuru mīli, visas savas nīcīgās dzīves dienas, ko viņš tev devis zem saules." (Māc. 9:9) Esi pateicīgs par to, kas tev ir, un tev nebūs jāskatās nekur citur.

Izlasi 1. Kor. 10:13! Ar šo apsolījumu savā priekšā, kādus noteiktus un praktiskus soļus tev vajadzētu spert tieši tagad, lai pasargātu sevi no kaislībām, kas tevī varbūt ir ieperinājušās? _____

Sargi savu draudzību

Kāds teicis: "Kungs, pasargi mani no maniem draugiem. Es varu parūpēties par saviem ienaidniekiem." Sakāmvārdu grāmata runā par draudzības vārīgumu. Tā dod mums padomu, kā saglabāt draugus un arī, ja vajadzīgs, kā pasargāt sevi no viņiem. Ebreju vārds "draugs" nozīmē arī "tuvākais", kāds, kas ir mums tuvu, kas jau ir draugs vai kas var par tādu kļūt. Bībeles gudrība vērtē cilvēku attiecības, aicina domāt par citiem un parādīt cieņu šajās attiecībās.

Izlasi Sak. 6:1-5! Par kādu problēmu Sālamans runā, un kāds ir tās risinājums? Kādu svarīgu garīgu principu mēs šeit vēl varam atrast? _____

Lai gan Tora aicina ļaudis palīdzēt trūcīgajiem un aizdot naudu bez peļņas intereses (2. Moz. 22:25), gudrība mūs brīdina nebūt pārsteidzīgiem, kļūstot par finansiāliem aizbildņiem draugam, kam ir parādi. Labdarības pienākums neizslēdz pienākumu būt taisnīgam (2. Moz. 23:2,3). Lai gan mums jābūt dāsniem, kad varam, mēs rīkotos gudri, pārlicinoties, ka mūsu labdarība nevar pārvērsties par neveiksmi (salīdzini ar Sak. 22:27).

Tāpēc mums sakāmvārdā ir dots gudrs padoms. Pirmais brīdinājums attiecas uz vārdiem. Cik svarīgi vispirms izvērtēt situāciju un pārlicināties, ka varam atļauties palīdzēt draugam. Tikai tad runā un apsoli. Patiešām, attiecību siltums vai mirkļa emocijas var likt mums rīkoties steigā, bet pēc tam mēs varam to nožēlot.

Nav svarīgi, cik labi ir tavi nodomi. Ir būtiski pārdomāt, pirms rīkoties un nodoties kaut kam tādām, ko nevari piepildīt. Ja mēs uzņemamies kādas saistības, tad mums ir jādara viss, ko spējam, lai tās nokārtotu, tai skaitā jābūt pazemīgiem, jāatzīst savu kļūdu un jālūdz pēc žēlastības.

Kā mēs varam mācīties saskaņot savas ilgas nest citam cita nastas (Gal. 6:2) ar šajā sakāmvārdā teiktajiem vārdiem? _____

TREŠDIENA, 7. JANVĀRIS

Sargi savu darbu

Izlasi Sak. 6:6-8! Ko mēs varam mācīties no skudras? _____

Skudras ne tikai smagi strādā (pat smagāk nekā cilvēki, ja salīdzinām nastas, ko tās spēj panest, ar cilvēku nastām, proporcionāli viņu svaram), tās strādā neatkarīgi un bez uzrauga. Galvenais iemesls viņu smagajam darbam ir nākotne. Viņas "gaida" bēdu laikus (ziemu) un gatavojas tiem. Skudras māca mums gudrību domāt par nākotni, plānojot vai iesaistoties kādā aktivitātē. "Šis ir jautājums, kas ir jāpārdomā katram vecākam, katram skolotājam, katram studentam – katram cilvēkam, gan jaunam, gan vecam. Ne biznesa, ne dzīves plāns nevar būt labs un pilnīgs, ja tas ietver tikai šīs tagadējās dzīves īsos gadus un nenodrošina bezgalīgo nākotni." (E. Vaita "Audzināšana" 145. lpp.)

Izlasī Sak. 6:9-11! Ko mēs varam mācīties no slaista? _____

Slaistam ir kaut kas jānācās no skudras, nevis no kāda cita: "Ej pie skudras, tu, sliņķi, raugi, kā viņa dara, ņemies gudrībā." (Sak. 6:6) Kamēr skudras strādā, slaisti guļ. Kamēr skudras vāc ražu, slaisti saliek rokas, kas ir laiskuma simbols. Skudras pārspēj sevi, nesot nastas, kas ir smagākas par viņām pašām, un gatavojoties nākotnei. Slaisti dzīvo tagadnei un ir aizņemti tikai paši ar sevi.

Lai gan laiskums un slinkums šeit ir nosodīti, mums ir arī jāatceras, ka dzīve sastāv no kaut kā vairāk nekā tikai darba un naudas pelnīšanas. Kā sabats darba nedēļas kontekstā palīdz mums atrast pareizo līdzsvaru? _____

Sargi sevi

Pēc brīdinājuma par īpašiem ļaunumiem, kas apdraud trīs dzīves jomas – ģimeni, sabiedriskās attiecības un darbu – Sakāmvārdi sniedz mums jauno cilvēku raksturojumu. Tā ir satīra, kas piesātināta ar ironiju un asu psiholoģisku vērojumu. Abas poēmas ir paralēlas (Sak. 6:12-15 un 16-19), tajās ir vienāds dzejiskais ritms un līdzīgi motīvi. Ļaunā cilvēka iekšējā pasaule ir saistīta ar to, kas ir sirdī. Vienlaikus tas viss atklājas ārēji redzamos darbos.

Izlasi Sak. 6:14, 18 un Mat. 15:19! Kāda svarīga doma šeit ir izteikta? _____

“Ja tu nododies tukšai iztēlei, ļaujot savam prātam kavēties pie nešķīstiem tematiem, tu zināmā mērā esi tikpat vainīgs Dieva priekšā kā tad, ja tavas domas tiktu īstenotas dzīvē.” (E. Vaita “Adventistu māja” 334. lpp.)

Kādi brīdinājumi ir doti Sak. 6:12-19? _____

Tēlojums ir ironisks. Laiskajam slaistam seko nelietis. Šķiet, abas atieksmes ir atšķirīgas un tomēr tās ietver vienu un to pašu mācību. Abi ir vērsti uz sevi. Nevienam neinteresē pamācības, kas nāk no ārpuses. Abi seko paši savai gudrībai un tieksmēm. Slaisti guļ, nedarbojas ne viņu ausis, ne kājas. Ļaunajiem darbojas tikai kājas un mutes, bet ne ausis. Rezultāts ir viens uz tas pats: abi ir lemti iznīcībai.

Ļaunumam ir divējādas ietekmes: tas kaitē ne tikai cilvēkam, pret ko ir izdarīts grēks, bet arī pašam grēciniekam. Meli beigās ticēs paši saviem meliem. Ir vērts arī atzīmēt, ka ļaunuma galīgās sekas ir nesaskaņas un konflikts, kas var ietekmēt arī sabiedrību. Patiešām, grēka sekas reti kad vai pat nekad nepaliek ierobežotas tikai ar grēcinieku. Arī citi tiek ietekmēti, parasti tikai uz ļaunu.

Kā citu cilvēku grēki ir ietekmējuši tavu dzīvi? Bez šaubām, lielā mērā! Kādas mācības no tā vari gūt, cik uzmanīgam jābūt, lai tava rīcība neievainotu citus?

PIEKTDIENA, 9. JANVĀRIS

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi E. Vaitas grāmatā "Adventistu māja" nodaļu "Tikumības standarts" 326.-339. lpp., grāmatā "Kristus dziedinošā kalpošana" nodaļu "Saskarsme ar citiem cilvēkiem", grāmatā "Audzināšana" nodaļu "Citas līdzības" 117.-120. lpp.

"Bībeles pētniekam vajadzētu mācīt tuvoties tai mācekļa garā. Mums ir jāpēta tās lappuses, nevis lai pierādītu savu viedokli, bet lai uzzinātu, ko saka Dievs.

Viens no galvenajiem iemesliem mūsu garīgajai neprasmei un morālajam vājumam ir koncentrēšanās trūkums. [...] Drukāto materiālu milzīgā straume, kas pastāvīgi plūst no tipogrāfijām, gan vecos, gan jaunos izveido ieradumu lasīt steidzīgi un virspusīgi, un prāts zaudē loģiskas un enerģiskas domāšanas spēku." (E. Vaita "Audzināšana" 189. lpp.)

"Mājokļi, ko skudras sev būvē, parāda prasmes un neatlaidību. Viņas vienlaikus var paņemt rokās tikai vienu graudu, bet ar čaklumu un neatlaidību paveic brīnumus.

Sālamana norāde uz skudras čaklumu ir kā rājiens tiem, kas iznieko laiku bezdarbībā vai tādās nodarbēs, kas samaitā dvēseli un miesu. Skudra gatavojas nākamajiem gadalaikiem, bet daudzi, kas ir apdāvināti ar spriešanas spējām, negatavojas mūžīgajai dzīvei nākotnē." (E. Vaita "Counsels to Parents, Teachers, and Students" 190. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Pārdomā vairāk, kā mēs varam palīdzēt citiem, pat ja tas prasītu mūsu pašu ieguldījumu? Kā mēs raugāties uz to, kas mācīts šīs nedēļas tēmā, pretstatā šim pantam: "Nevienam nav lielākas mīlestības par to, ja kāds savu dzīvību atdod par saviem draugiem." (Jāņa 15:13)?

2. Kādas vēl mācības no dabas mēs varam attiecināt uz savu personīgo dzīvi? Tomēr, ņemot vērā, ka pasaule ir kritusi, kāpēc mums ir jābūt uzmanīgiem, gūstot mācības no dabas?

3. Izlasī septiņas Dievam nepatīkamās lietas Sak. 6:16-19! Kā tu domā, kāpēc tās Dieva acīs ir tik sliktas?
